

● **UPPÅKRA** På några veckor kan hela området på 44 hektar skannas av

1. Thomas Zitz rattar minitraktorn fram och tillbaka över fältet. Georadarn samlar in data om vad som finns under marken. 2 och 3. Magnetometern dras fram över fälten av en fyrhjuling. Den mäter magnetism och kan avslöja stenar och spår av byggnader. 4. Professorerna Lars Larson och Wolfgang Neubauer studerar mätresultaten på skärmen.

Snabbjakt på järnåldern

UTVECKLAD TEKNIK

En utgrävning skulle ta årtal. Men med hjälp av ny teknik kan forskarna på några veckor ta reda på vad som döljer sig under den 44 hektar stora fornlämningen vid Uppåkra.

Fyrhjulingen med sitt harvliknande släp far fram och tillbaka över fälten i 60–70 kilometer i timmen. Magnetometern på släpet mäter olika materials magnetiska egenskaper under jorden.

På en skärm kan man urskilja rester av stenar, mu-

rar, stolphål, eldhärdar, gravar, försvarsvallar och andra mänskliga anläggningar i landskapet.

Lars Larson, professor i arkeologi, har lett Uppåkrautgrävningarna under flera år. Han menar att metoden kommer att revolutionera arbetet.

– Det här ger fantastiska möjligheter att få information om vad som finns under markytan och att förstå hur stolphål och andra strukturer är sammanknutna med varandra, säger han.

På ett fält intill går det lite lugnare till. En minitraktor utrustad med georadar utför en liknande kartläggning.

Skillnaden är att man här skickar ned elektromagnetiska signaler i marken som avger ekon när de träffar föremål och gränsvägar i marken.

Så småningom ska resultaten från de båda mätmetoderna med hjälp av datorer läggas samman till en detaljerad tredimensionell bild. Den visar både vad som finns under mar-

ken och hur djupt olika lämningar ligger. Det senare gör att arkeologerna kan tidsbestämma byggnader och annat som uppförts ovanpå varandra under olika epoker.

En kartläggning ger arkeologerna fördelar som att lättare kunna avgöra vilka platser som är mest intressanta för en utgrävning.

I många fall kan utgrävningar undvikas och kulturlagren lämnas orörda åt framtida forskare som då kan utvinna mer kunskap genom att använda meto-

der som ännu inte är utvecklade.

Mätningarna vid Uppåkra kommer att pågå av och till under fyra år eftersom forskarna räknar med att en snabb utveckling av tekniken ska ge allt mer detaljerade bilder.

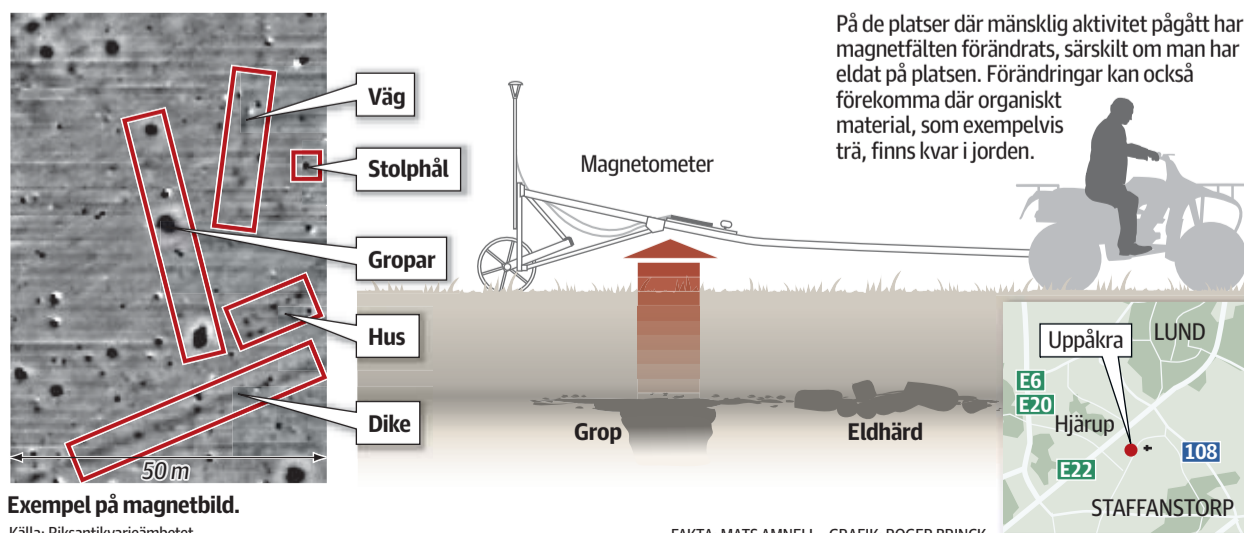
TEXT: MATS AMNELL
mats.amnell@sydsvenskan.se

FOTO: HUSSEIN EL-ALAWI
hussein-el-alawi@sydsvenskan.se

Så fungerar magnetometern

Området vid Uppåkra kyrka undersöks med en magnetometer som kan avslöja stolphål, hus och andra byggnadsverk.

Exempel på magnetbild.
Källa: Riksantikvarieämbetet

FAKTA: MATS AMNELL GRAFIK: ROGER BRINCK

● DAGENS UTSPEL

“Burlöv ska ha en borgmästare”

- **Politiker:** Folkpartiet, Centern och Miljöpartiet i Burlöv.
- **Hur:** Motion till fullmäktige i augusti.
- **Utspel:** Ge kommunfullmäktiges ordförande titeln borgmästare samt ansvar för att minska kriminalitet och skadegörelse.

BAKGRUND

● I Burlöv samarbetar Folkpartiet, Centern och Miljöpartiet under skylten ”Opposition Burlöv”. Enligt partierna har de styrande Socialdemokraterna tillsammans med stödpartiet Moderaterna inte arbetat tillräckligt hårt för att motarbeta kriminaliteten och vandaliseringen i kommunen.

Också planeringen av Kronetorpsområdet, av bostadsbyggnad i Arlöv och utvecklingen av området kring har enligt partierna gått för trögt.

För att frågorna inte ska glömmas bort under nästa mandatperiod vill partierna ge en person tydligt ansvar för att trygghet och långsiktig planering i kommunen. Denna person ska också vara ordförande i planledningsutskottet.

Uppgiften kan enligt förslaget läggas på kommunfullmäktiges ordförande, som i stället för höjt arvode kan få titeln ”borgmästare”.

KALLE KNIIVILÄ

FAKTA

Uppåkra sex gånger större än Birka

- I Uppåkra finns Sveriges största lämning av en by eller stadsliknande bebyggelse. Bebyggelsen låg där från år 0 fram till cirka år 1000 e Kr.
- Platsen är känd som fornlämning sedan 1930-talet men började inte undersökas på allvar förrän 1996. Utgrävningar har bland annat avslöjat spår efter en hövdingagård och ett tempel.
- Hittills har bara en liten del av det 44 hektar stora området undersökts.
- Vikingastaden Birka från delvis samma tid är cirka 7 hektar stor.

MEDBORGARFÖRSLAG Svedalabo vill trampa säkert

● Svedala kommun vill förbättra säkerheten för cykel- och gångtrafikanter på Roslättsvägen mellan Torup och Svedala. Det är sedan kommunen fått in ett medborgarförslag som tekniska nämnden nu kommer vända sig till Trafikverket för vidare utredning i ärendet.

Medborgarförslaget föreslår ny cykelbana och hastighetssänkandeåtgärder, vilket nämnden ställer sig bakom. När en förändring kan bli aktuell är däremot oklart.